

<http://um.co.ua/11/11-4/11-49753.html> (дата звернення: 11.04.2011).

4. Турчак А.Л. Засоби масової інформації як основний чинник впливу на формування здорового способу життя молоді. Кіровоград, 2015. С. 157-159.

5. Соціальний інститут освіти, його функції в суспільстві: веб-сайт. URL: <https://buklib.net/books/25452/>.

Манік В.Є.

здобувач вищої освіти 1 курсу
юридичного факультету,

Левін О. Л.

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МОВА ЯК ЧИННИК ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА ЕЛЕМЕНТ КУЛЬТУРИ

Мова, в загальному сенсі, є інструментом для комунікації індивідів, але слід зауважити її колосальну роль в процесі державотворення. Мова – це потужне знаряддя, символічний інструмент інтеграції будь-якої нації, зокрема української. Такі історики як Івашин В. та Радевич-Винницький Я. у своїх працях зауважували: «Нація – найвища природна форма об'єднання людей. Мова забезпечує нормальне функціонування національного організму в усіх його виявах – політичному, економічному та культурному. Мова – головна ознака нації».

Кожна держава приділяє достатньо уваги мовним проблемам суспільства, адже мова являє собою елемент самоутвердження нації конкретної країни. Подібні питання розглядаються та вирішуються навіть на законодавчому рівні. До прикладу, в Україні державна мова гарантується статтею 10 Конституції України: «Державною мовою в Україні є українська мова», а також від 16 січня 2021 року набула чинності стаття 30 закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (вона говорить, що мовою обслуговування споживачів в Україні є державна мова, тому інформація щодо товарів та послуг на території України має надаватися у першу чергу українською) і т.д.

Спілкуючись та використовуючи українську мову в повсякденному житті або в окремих випадках (документація і т. д.), нація може активно захищати свої національні інтереси і зберегти культурні традиції. Це неабияк важливо для становлення громадського уявлення про незалежність та статність своєї країни. Однак, на мовну ситуацію держави впливає деякі

фактори – історичні, традиційні, форма державного устрою, співвідношення колишній колоній з метрополією (колишнім колоніальним центром) і навіть загрози знищення, так званої, «слабкої» мови «сильною» мовою (мова Російської Федерації щодо Білорусі та України або Великої Британії щодо Ірландії тощо).

Крім того, існує поняття «багатомовність», тобто користування кількома мовами в межах певного суспільства. Багатомовність буває двох типів - особиста (в одномовній державі є люди, які, крім рідної, користуються різними іншомовними мовами) та соціальну (в державі функціонує кілька мов з однаковим або різним статусом). Багатомовність в багатьох країнах затверджена на законодавчому рівні. В Україні ж, як і в інших країнах, де лише одна мова має статус державної, забороняється дискримінація громадян за мовною ознакою, носії інших мов мають право користуватися ними для задоволення своїх потреб. Державна мова не є втручанням у приватний та інші мовні аспекти життя громадянина, що не є сферою державного офіційного спілкування.

Проте, слід зауважити, що державна мова – це невід’ємний елемент державотворення. Конституційно-правове закріплення мови як державної, користування нею у сферах обслуговування, освіти, інформації тощо дають змогу країні мати державний атрибут, символ державного і культурного суверенітету. Тож, мова – це інструмент для єднання нації, а нація – це основа існування держави.

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст.141.

2. Шишкін В. І. Мова як складник державотворення. *Мовознавство*. 2013. №2-3. С. 221.